

KOMEDİ Mİ? DRAM MI? VIŞNE BAHÇESİ

COMEDY OR DRAMA? THE CHERRY ORCHARD

Tuğba GÜNÖR

Arş. Gör. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi,
Fen-Edebiyat Fakültesi, Rus Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı,
tkaragozlu@nku.edu.tr

Makale Bilgisi

Türü: Araştırma makalesi
Gönderildiği tarih: 2 Eylül 2021
Kabul edildiği tarih: 31 Ekim 2021
Yayınlanma tarihi: 25 Haziran 2022

Article Info

Type: Research article
Date submitted: 2 September 2021
Date accepted: 31 October 2021
Date published: 25 June 2022

Anahtar Sözcükler

Anton Çehov; Vişne Bahçesi; Dram;
Komedi

Keywords

Anton Chekhov; The Cherry Orchard;
Drama; Comedy

DOI

10.33171/dtcfjournal.2022.62.1.19

Öz

Anton Çehov'un olağanüstü sanat yaşamının en son ürünü 'Vişne Bahçesi'nin sanatçının gerek bireysel bakış açısı gerekse de sanatsal yaşamı içerisinde yeri birçok eserinden daha farklıdır. Hastalığının son evrelerine ve en ağır nöbetlere denk gelen yazım süreci, sanatçıyı hem ruhen hem de fiziksel olarak derinden etkiler. Çehov defalarca 'Vişne Bahçesi'nin taslağını değiştirir. Piyesini bitirdiğine inandığı an ise eserinin başına gelen talihsiz bir olayla yeniden yazması gerekir. Her defasında tasarladığı diyaloglar değişip durur. Bir türlü komedisini zihninde tam anlamıyla bitiremez. Yalta'daki evine topladığı dostlarına kendi piyesini okuyarak onların fikirlerini alır. Kısa sürede yazmadaki ustalığı, bu eserinde hastalığı ve ondan kaynaklanan kötü ruh hali nedeniyle işe yaramaz. Tüm bu olumsuzluklara rağmen Çehov yazmaya karar verdiği komedisini en sonunda bitirir. Bitirir bitirmez de oyunu dönemin önemli rejisörleri K. S. Stanislavskiy ve V. İ. Nemiroviç-Dançenko'ya gönderir. Rejisörler eseri büyük bir coşkuyla karşılarlar. Tek bir sorun vardır; o da eserin türü hakkında ortak bir karara varamamalarıdır. Çehov eserini komedi olarak yazar ve büyük bir heyecanla rejisörlere gönderir ancak rejisörler yaşadıkları dönemi, ülkedeki değişimi net bir şekilde anlatan bu eserin asla bir komedi olamayacağı tam anlamıyla bir dram olduğu konusunda hem fikirdir. Çehov'un komedi demesine rağmen afişlerde büyük harflerle dram olarak belirtilen 'Vişne Bahçesi'nin provaları da sanatçının istediği gibi gitmez. Hastalığı nedeniyle Yalta'ya sıkışıp kalan Çehov, provalara katılamaz. Eşinden aldığı bilgiler onu derinden sarsar. Kendisine afişin, kastın, oyundaki inceliklerin sorulmaması onu iyiden iyiye üzer ve komedisi için mücadele etmeyi bırakır. Oyunun gala gecesine ancak üçüncü perde de güçlükle katılır. Bacakları kendisini zor çekerken aslında Çehov sevenlerine veda ettiğinin farkında değildir. Onun tek derdi komedisinin drama dönüştürülmesidir. Ancak yazarın ön görmediği, hatta iyi ki de öngörmediği bir gerçek vardır ki 'Vişne Bahçesi' günümüzde de dram olarak oynanmaya devam etmektedir.

Abstract

The latest product of Anton Chekhov's legendary artistic life, 'The Cherry Orchard', is different from many of his works, both from his individual perspective and in his artistic life. The writing process, which coincides with the last stages of his illness and the most severe seizures, deeply affects him spiritually and physically. Chekhov repeatedly changes the outline of his play. When he says he has finished his play, he has to rewrite it because of an unfortunate event that happened to his work. Each time, the dialogues he designed keep changing. He can never quite finish his comedy in his mind. He reads his own play to his friends, whom he gathered at his house in Yalta, and gets their opinions. His mastery of writing in a short time is useless in this work due to his illness and the bad mood caused by it. Despite all these negativities, Chekhov finally finishes the comedy he decided to write. As soon as finished the play he sent it to famous directors; K. S. Stanislavski and V. İ. Nemirovich-Danchenko. The directors welcome the work with great enthusiasm. There is only one problem; and that they cannot reach a common decision about the genre of the work. Chekhov writes his work as a comedy and sends it to the directors with great enthusiasm, but the directors agree that this work, which clearly describes the period in which they lived and the change in the country, can never be a comedy, but a drama. Despite Chekhov's call it a comedy, the rehearsals of "The Cherry Orchard", which is described as a drama with capital letters on the posters, also do not turn out as the artist wanted. He trapped in Yalta due to his illness and Chekhov cannot attend the rehearsals. The information he receives from his wife shakes him deeply. Not being asked about the poster, the cast and the details of the game upsets him deeply and he stops fighting for his comedy. He can join the premiere night of the play at the third act. While his legs are struggling with the sick and sad man, Chekhov is not aware that he is saying goodbye to his fans. His only concern is to turn his comedy into drama. However, there is a fact that the author could not foresee, and even fortunately did not foresee, that "The Cherry Orchard" continues to be played as a drama today.

Giriş

Rus öykü sanatının en önemli isimlerinden Anton Pavloviç Çehov (1860-1904), düz yazıdaki başarısını tiyatro eserlerinde de göstermiştir. Tiyatroda kalıpların dışına çıkarak, Rus Tiyatrosunu dünyaya duyurmayı başaran nadir isimlerden olan (Özkaya, 1991, s. 253) Çehov, tiyatroyla ilk defa on üç yaşında (1873) izleme fırsatı bulduğu Alman asıllı Fransız Jacques Offenbach'ın "Güzel Helena"sıyla (La Belle Helene, 1864) tanışır. O andan itibaren de tiyatronun büyüsünden asla kopamaz (Saharov,1990, s. 374). Çehov daha çocuk yaşta kendisi gibi sanata yatkın olan kardeşleriyle beraber evde kendi tiyatrolarını kurar. İlk oyunları N. V. Gogol'ün (1809-1852) "Müfettiş"idir (Revizor, 1835). Bu oyunu bizzat Çehov tarafından yazılan amatör oyunlar takip eder. Bu amatör oyunların konuları, günlük yaşamdan karelerdir. Sıradan insan ve onun sıradan yaşamı, dertleri ve neşesidir (Yermilov, 1949, s. 33-34).

Çehov ilk resmi oyununu 1878 yılında, on sekiz yaşındayken kaleme alır. Aynı yıl babasının işlerinin bozulması nedeniyle aile Çehov'un doğup büyüdüğü Taganrog'tan Moskova'ya taşınır. Okulunun bitmesine iki yıl kalan Çehov tek başına Taganrog'ta kalmak zorundadır. Ailesinin yanına gidiş gelişleri sırasında trende bol bol yazı yazma imkânı bulur (Yermilov, 1949, s. 33-34). İlk eseri de bu seyahatlerin birinde ortaya çıkar. Rus insanının 1860'lı yıllardaki trajik yaşamının anlatıldığı "Babasızlık" (Bezotsovşçina), (ilerleyen yıllarda "Platonov" adıyla sahnelenecektir) adlı bu eseri başlık koymadığı başka bir tiyatro oyunu takip eder. Bu iki oyun sanatçının ölümünden yirmi yıl sonra, 1923 yılında notları arasında bulunacaktır (Gromov, 1993, s. 66-67).

Çehov tiyatroya çok düşkün olmasına rağmen ekonomik nedenlerden öykü yazmaya yönelmiştir. Yazdığı kısa öykülerle Rusya'nın her yerinde adı anılmaya başlayınca tiyatroya büyük bir hevesle yeniden geçiş yapar. Çehov sırasıyla şu oyunları yazar: "Anayolda" (Na bolşoy doroge, 1884), "Tütünün Zararları" (O vrede tabaka, 1886), "Kuğunun Şarkısı" (Lebedinaya pesnya, 1887) , "İvanov" (1887), "Ayı" (Medved, 1888), "Evlenme Teklifi" (Predlojeniye, 1889), "Trajik Kahraman" (Tragik ponevole, 1889), Düğün (Svadba, 1889), "Orman Cini" (Leşiy,1889), Tatyana Repina (1889), "Yıl Dönümü" (Yubiley), 1891)", "Martı" (Çayka, 1896), "Vanya Dayı" (Dyadya Vanya, 1896), "Üç Kız Kardeş" (Tri sestri, 1900), Vişne Bahçesi" (Vişnyoviy sad, 1903).

Komedi mi? Dram mı?

*“Anlaşmazlıklarla başladı,
Anlaşmazlıklarla bitecek!”*

Anton P. ÇEHOV

(Troyat, 2016, s. 407).

“Vişne Bahçesi” Çehov’un son yıllarında üzerinde özenle çalıştığı, ölmeden bitirebilmek için büyük bir mücadele verdiği son eseridir. Onun için her zaman tiyatro oyunları farklı bir anlam ifade etmiştir. Sanatçı, her oyununun halkla buluşmasında büyük kalp çarpıntıları yaşamış, hatta bazılarında büyük hayal kırıklığına uğramasına rağmen asla tiyatrodan kopmamıştır. Son eseri olan “Vişne Bahçesi”, sanatçının bütün oyunları içinde halk tarafından ilk gösterimde en çok beğenilen piyesi olmuştur. Ancak oyun, Çehov için bu başarısı dışında farklı bir anlam taşır. Eserin türü hakkında yazar ve oyunun rejisörleri arasında büyük bir mücadele verilmiştir. Oyun, prömiyeriyle beraber bütün Rusya’yı sarsacak bir başarı elde eder. Ancak Çehov, jübile eserinin başarısı karşısında çok büyük bir keder yaşar. Bütün edebiyat meclislerinde, dostlarıyla sohbetlerinde komedi yazdığını söyleyen sanatçının eseri, sahnede rejisörlerin elinde drama dönüştürülür. Ayrıca bu sadece oyunun kaderine değil, sanatçının ruh haline de derinden etki eder.

Aslına bakılırsa Çehov’un tiyatro eserlerinin hemen hemen hepsinde bir tür karmaşası yaşanmıştır. Sanatçının genellikle komedi olarak tasarladığı oyunları, rejisörler ve tiyatro eleştirmenleri tarafından dram olarak değerlendirilmiş ve o şekilde sahnelenmiştir. Bu durumun en iyi örneği Çehov’un tiyatrodaki ilk defa adını duyurmayı başardığı “İvanov” adlı oyunudur. Bu oyun da komedi olarak yazılmış, ancak iki yıl sonra sanatçının da onayıyla dram olarak sahnelenmiştir. Aynı kaderi “Orman Cini”, “Martı” ve “Üç Kız Kardeş” piyesleri devam ettirir (Olçay, 2007, s. 74). Çehov bu piyeslerindeki tür değişikliğinden rahatsız olsa da asla sesini çıkartmaz ve rejisörlerin kararına büyük bir saygı duyar. Ancak “Vişne Bahçesi”nde aynı sakinliği koruyamaz. Piyeleri arasında komedi unsurlarını en çok taşıyan bu eserinin (Olçay, 2007, s. 77) dönem ideolojisine hizmet eder hale getirilmesine izin vermemek için büyük bir mücadele verir. Çehov için bu zor mücadele, 1902 yılının şubat ayında eşi Olga Leonardovna Knipper Çehova (1868-1959)’ya, yazdığı mektubunda “*bir oyun yazıyorum*” diye bildirmesiyle başlar (Kuziçeva, 2010, s. 474). İlk yazım aşamasında Çehov çok büyük bir keyifle eseri üzerinde çalışmaktadır. Komedi hatta fars türünde tasarladığı bu oyunun diğer bütün

eserlerinden farklı olarak adını ve karakterlerini daha yazmaya başlamadan yıllar önce belirlemiştir. Sanatçının elma ve vişne ağacı çiçeklerini çok sevdiği yakın çevresi tarafından bilinmektedir. Bu sevgi “Vişne Bahçesi”nde ad bulur ve ölümsüzlük kazanır (Gitoviç, 1986, s. 231).

Çehov oyunu bitirdikten sonra rejisörü K. S. Stanislavskiy'e (1863-1938) özel olarak bu ismi seçtiğini ve bahçenin ticaret amacı güden bahçelerden farklı olduğunu açıkça söyler (Sosnitskaya, 1955, s. 31). Sanatçı oyunun başlığının önemini vurgulamak isterken, rejisörde bu başlık ne yazık ki, daha ilk anda bir dram havası uyandıracaktır. Stanislavskiy, vişne ağaçlarının hoş görüntüsünü değil de gelişen ve değişen yeni düzen içerisindeki yok oluşunu algılayacaktır.

Stanislavskiy ve V. İ. Nemiroviç-Dançenko (1858-1943)'nın eseri inatla dram olarak görmelerinin önemli nedenlerinden biri de oyunun başkarakterleridir. Anton Çehov, eserinde önemli bir yere sahip olan ve tiyatrodaki eserin en öne çıkartılan kişileri olan Lyubov Andreyevna Ranevskaya ve kardeşi Leonid Andreyeviç Gayev'i yıllar önce karşılaştığı bir çiftten esinlenerek kaleme almıştır. Çehov, 1885 yılında biraz kafa dinlemek için Voskressensk'e (bugünkü adıyla İstra) yakın Bobkino'da üç aylığına yazlık bir villa kiralar. Sanatçının ev sahipleri bölgenin önde gelen ailelerinden Kisilyov Ailesi'dir. Aileyle Çehovlar aynı bahçeyi paylaşırlar. O nedenle Kisilyov ailesiyle sık sık vakit geçirme fırsatı bulurlar. Çehov bu aileye karşı büyük sempati duyar. Aile çok büyük bir maddi sıkıntının içerisinde. Ancak bu durumu görmezden gelir ve sık sık evlerinde büyük ziyafetler, toplantılar düzenlerler. Zevkle bu toplantılara katılan Çehov, Bayan Kisilyova'yı yıllar sonra Ranevskaya karakteriyle ölümsüzleştirir (Troyat, 2016, s. 82-83). Sanatçının hedefi okuyucusunu nüktedan, eli açık aristokrat kadının saf ve komik yönleriyle güldürmektir. Ancak rejisörler onda komik bir yön bulamazlar. O değişen düzenin en önemli simgesidir.

Drama İnat Komedi

Çehov bu yaşanacak anlaşmazlıklardan habersiz bir şekilde komedisi üzerinde zevkle çalışırken, onu ilk engelleyen ilerleyen tüberküloz hastalığı olur. Geçirdiği hastalık atakları moralini iyice bozar. Ataklardan sonra yazabilmek için uzun süre istirahat etmesi gerekir. Bu istirahat süreleri de gün geçtikçe artar. Sanatçı, komedi yazmaya çalışırken kendi hayatında büyük bir dram yaşamaktadır. Ruh hali hem hastalığı hem de eserini yazmaktaki başarısızlığıyla iyiden iyiye kötüye gitmeye başlar. O günlerde Çehov, eserini kaleme almak bir yana, Moskova'da bulunan eşine bile mektup yazacak durumda değildir. Zar zor, sırf kendisini merak etmesin

diye, eşine kısa kısa yazılmış mektuplar gönderir. Bu mektuplarda da büyük bir keder hâkimdir. Eşi tiyatro oyuncusu Olga Knipper, sanatçının bu mektuplarından sonra sağlığından çok endişelenir ve “Vişne Bahçesi”ni yazmayı bırakması için yalvarır ancak Çehov onu dinlemez (Gromov,1993, s. 350-351). Bu, sanatçı için verilmiş yanlış bir karardır. Çünkü yorulması, stres ve yalnızlık hastalığının kötüleşmesine sebep olur.

Sanatçı yazmak için hem sağlığı hem de ilham perisine karşı mücadele vererek eserini bitirmeyi başarır. Büyük bir sevinçle istirahate çekilir ancak bu istirahati uzun sürmeyecektir. Notlarını masasının üzerinde bırakıp dinlenmeye çekilen Çehov, gece çıkan fırtınadan kötü etkilenir. Çalışma odasının açık kalan penceresinden müsveddeleri uçup gitmiş, kalanlar ise yağmur damlalarıyla karışıp okunmayacak hale gelmiştir (Troyat, 2016, s. 339). Anlaşılacağı gibi, eserin üzerindeki kara bulutlar daha ilk günlerden ortaya çıkmıştır. Ancak bu zorluklar Çehov’u komedisini bitirmekten alıkoyamaz. Sanatçı yeniden yazmaya başlar. 9 Haziran 1903 günü artık son bir güçle kendisini eve kapatır ve bitirene kadar odasından çıkmamaya karar verir, aylarca evinde kalır. Sanatçı, 12 Ekim 1903 yılında eserini bitirdiği müjdesini eşine şu satırlarla bildirir: “*Piyes bitti, kesinlikle bitti ve yarın akşam veya en geç on dördü sabahı Moskova’ya yollamış olacağım. Eğer değişikliklere ihtiyaç duyarlarsa, çok az bir şey olacaktır, ki bana öyle geliyor... Piyesi çok zor yazdım!*” (Gromov,1993, s. 351). Çehov piyesini ikinci rejisörü Nemiroviç-Dançenko’ya büyük bir heyecanla gönderir. Ancak Çehov’un sevinci pek uzun sürmeyecektir. Nemiroviç-Dançenko, sanatçıya oyununu göz yaşları içerisinde okuduğunu bildiren bir telgraf gönderir (Kuziçeva, 2010, s. 495). Oysa yazar gözyaşlarının yerine kahkahalar beklemektedir. Nemiroviç-Dançenko’nun gözyaşları Çehov’un ruhunda başlayacak yangının ilk kıvılcımı olur. Hemen rejisöre şunları yazar: “*Neden telgrafında piyeste birçok ağlayan karakterin olduğunu söylüyorsun, nerede onlar? Sadece Varya var. Çünkü o doğası gereği sulu gözlü ve onun gözyaşları izleyicide üzüntü uyandırmamalı...*” (Yermilov, 1949, s. 404).

Çehov, Nemiroviç-Dançenko’nun eserde gördüğü kederi bir türlü anlayamaz. Ona göre oyununda dramatik bir olay örgüsü asla yoktur. Eserdeki tek sorun “Vişne Bahçesi”nin satılmasıdır. Bunun dışında oyun sadece monoton yaşamın koşturması ve diyaloglarıyla doludur (Özkaya, 1991, s. 257). İlgi, diyaloglar aracılığıyla kişilerin iç dünyasındaki değişime ve gelişime yöneltmiştir (Parer, 2005, s. 192). Asla bir keder havası hâkim değildir. Bahçenin satıldığı haberini aldıklarında bile şampanya içip, dans etmeleri de bu durumun en güzel

göstergesidir. Oyunda hâkim olan ağır ve kederli hava kişilerden ziyade evin dekorasyonunda hakimdir. Odada bulunan yüzyıllık bir dolap, dua köşesi, örtüler vb. eski düzeni sembolize eder (Gromov, 1993, s. 364). Kişiler ise evdeki dekordan daha moderndirler, düşünce yapısı olarak da çağa daha çok ayak uydurmuşlardır. Bunun en güzel örneği, hizmetçi Şarlotta İvanovna'dır. O, tüm yeniliklere açık, özgürlük ruhuna işlemiş bir oda hizmetçisidir. Oadaki bu yeni özellikleri eserde eski köle yeni toprak beyi Yermolay Alekseyeviç Lopahin devam ettirir. Eski geleneklere uygun ticarete karşı olan Lopahin vişne bahçesinin tamamen kesilip, daçalara dönüştürülmesini istemektedir. Bu, Rusya'da değişen başka bir düzenin simgesidir. Rusya'nın kırları aristokratlara ait malikanelerin yerine orta sınıfın da sahip olabileceği daça adı verilen kır evleriyle dolmaya başlamıştır. Çehov bu iki karakterle oyununa farklı bir çehre kazandırmıştır. Değişen Rusya'yı sembolize eden bu iki karakter ve onların karşısında yok olan eski düzenin temsilcileri, oyunu drama dönüştüren en önemli faktörlerdir. Oyunda, Şarlotta'nın karşısında kölelik kalkmasına rağmen hâlâ gönüllü olarak köle kalmak isteyen Firs, Lopahin'in ise Ranevskaya çıkartılır. Sonunda Şarlotta, hanımıyla Paris'in yolunu tutarken, Firs geride bırakılır. Lopahin ise malikane ve bahçenin yeni sahibi olurken, Ranevskaya sahip olduğu her şeyi kaybeder. Yeni düzen eskisini bu şekilde alt eder. Stanislavskiy ve Nemiroviç-Dançenko'nun piyesin dram olarak oynatılması gerektiğini savunmalarının en önemli nedenlerinden biri bu değişimdir.

Ancak Çehov için bu kişiler dramdan çok komedinin merkezindedirler. Onların birbiriyle olan sohbetleri, şakalaşmaları, kavgaları sadece seyirciyi güldürmek üzere kurgulanmıştır. Eserde cümlelerin anlamından çok tınısı öne çıkartılmıştır. Bu durum Çehov'un oyunlarının genel özelliklerinden biridir. Sanatçı, kelimenin semantik anlamına değil ses tonuna daha çok önem vererek eserini kurgular. Birçok oyununun ilk sahnelendiğinde anlaşılmasının en büyük nedeni belki de bu özelliğindedir demek yerinde olacaktır (Özkaya, 1991, s. 255). "Vişne Bahçesi"nin de drama dönüşmesinin aslında en önemli nedeni budur. Çehov eserini bitirdikten sonra dostlarına kendisi okumuştur ve etrafındakileri vurguladığı bu tınılarla güldürmeyi başarmıştır. Sanatçının ağzından "Vişne Bahçesi"ni dinleme fırsatı bulan M. Gorki oyun hakkında şunları der: "*Tamamıyla, orijinal bir oyun tipi-lik komedi yaratılmış*" (Özkaya, 1991, s. 261). Ancak Çehov her ne kadar oyununu komedi diye okuyorsa da rejisörler ısrarla oyuncularına dram olarak oynamalarını söyler. Çünkü onlar için eser baştan sona trajediyle doludur. Hatta o kadar keder vericidir ki, Stanislavskiy eseri okuduğu an hislerini şu şekilde aktarır: "*Bu bir komedi değil, son perdesinde iyi bir yaşama çıkmayan bir dram. Kendimi tutamadım,*

kadın gibi ağladım” (Gromov, 1993, s. 357). Yıllar sonra ünlü Sovyet gazeteci S. S. Danilov (1876-1939) da Çehov’un bu oyununun kaderinin tiyatronun şablonlarına sıkışıp kaldığını açıklayarak, rejisörlerin etkisini açıkça gözler önüne serecektir (Sedegov, 1960, s. 202). Bu etki günümüze kadar da devam etmiştir. Bir asırdan fazla zaman geçmesine rağmen oyun hâlâ dram olarak sahnelenmektedir.

Hayal Kırıklıkları

Çehov oyununu rejisörlere gönderdikten kısa bir süre sonra onu derinden sarsacak bir başka olay daha yaşanır. “Novosti dnya” (Günün Haberleri) adlı derginin tiyatro eleştirmeni N. Ye. Efros’un köşe yazısında daha sahnelenmeyen oyunun özeti yayımlanır. Özetin eserle hiçbir bağı yoktur. Sanatçı bu yazıyı okur okumaz çılgına döner, kaba bir üslupla Nemiroviç-Dançenko’ya şunları yazar: “*Bir anda şimdi Ranevskaya’nın Anya’yla, Fransızlarla yaşadığını, üçüncü perdenin bir otel odasında geçtiğini, Lopahin’in bir toprak beyi olduğunu, (...) vesaire vesaire okudum. Ne düşünmeliyim?*” (Gromov, 1993, s. 360). Çehov’un öfkesi daha geçmeden sırayla onu daha da sinirlendirecek haberler art arda gelmeye başlar. Eserin oyuncu kadrosu belirlenirken onun fikri hiç alınmamıştır. Oysa sanatçının aklında rol dağılımına dair çok önemli notlar vardır. Örneğin onun için oyununda öncelik verilmesi gereken ilk kişiler hizmetçi Şarlotta İvanovna ve eski köle, yeni bey Yermolay Alekseyeviç Lopahin karakterleridir. Çehov, Lopahin için “*Bu rol iyi oynanmazsa bütün oyun başarısız olacaktır*” (Parer, 2005, s. 193) diyerek önemini vurgular. Tiyatro oyuncusu olan eşini ise eserde yenilikleri temsil eden Şarlotta için uygun görmüştür. Ancak ne rejisör ne de eşi bu düşüncesini dikkatte almaz. Olga oyunda hizmetçi değil evin hanımı olmak istemektedir. Bu nedenle Ranevskaya rolünü o oynar (Kuziçeva, 2010, s. 493).

Oyun yazarın kırk dördüncü yaş günü, aynı zamanda yirmi beşinci sanat yılının şerefine 17 Ocak 1904 günü sahnelenmeye karar verilmiştir. Çehov için oyunu sırasında bir kutlama da yapılacaktır ama o bu duyduklarından çok rahatsız olur. Hiçbir zaman göz önünde olmayı sevmeyen, hasta Çehov için bu tantana çok yersiz gelir. En büyük kederi de oyununun afişini gördükten sonra yaşar. Afişte oyun dram olarak adlandırılmıştır. Eşine bu konuyla ilgili şunları yazar: “*Afişlerde ve gazetelerde neden oyunumu dram olarak adlandırmakta inat ediyorlar? Nemiroviç ve Alekseyev (Stanislavskiy) benim piyesime benim yazdığım gibi olumlu bakmıyorlar. Her şey üzerine yemin etmeye hazırım ki, her ikisi de benim piyesimi dikkatlice okumamış*” (Gromov, 1993, s. 357). Çehov, eserini onlara teslim ettiği için çok pişmandır.

Yalta'da tek başına iyiden iyiye karamsarlaşan ve sinir buhranları geçiren sanatçının sağlığı da günden güne kötüleşmeye başlar. Bu nedenle doktorundan izin alıp, Moskova'ya provalara katılmaya gidemez. Eşinden sık sık provalar hakkında mektuplar alır. Bu mektupları okudukça iyice dehşete kapılır. Olga Knipper Çehov'a yazdığı mektuplarından birinde, Rusya için önemli bir tiyatro eleştirmeni olan A.P Kugel'in de (1864-1928) rejisörleri yüreklendirdiğini, kendisinin de içinde bulunduğu oyunculara üzerine basa basa bu oyunun bir dram olduğunu, bu şekilde dram olarak oyunun oynanması gerektiğini ve Çehov'u bir türlü anlamadığını sık sık dile getirdiğini yazar (Gromov 1993, s. 358). Kugel'in bu sözleri son damla olur. Yazar, hastalığının ağır seyrine rağmen eserinin ellerinin altından kayıp gitmesine daha fazla sessiz kalmaz ve doktorunun tavsiyelerini bir kenara atarak 10 Kasım 1903 yılında başlayan provalara bir ay gecikmeyle bizzat katılır. Provaları görür görmez, çılgına döner ve oyununun sahnelenmesine izin vermediğini açıklar. Ancak bu isteği imzaladığı sözleşme gereği yerine getirilmez. Ne Stanislavskiy ne de Nemiroviç- Dançenko Çehov'a karşı hiç taviz vermezler (Troyat, 2016, s. 414). Çehov'un provalara gelmesinden ve sürekli müdahale etmesinden çok rahatsız olurlar. Bu rahatsızlığı da ona hissettirmekten hiç çekinmezler. Stanislavskiy, sanatçının oyunu izlemeye gelişi hakkındaki düşüncelerini şu cümlelerle özetler: "*Çiçekler açarken yazar geldi her şeyi mahvetti...*" (Troyat, 2016, s. 413).

Çehov, dostu Gorki'ye bu konu hakkında uzun uzun dert yanar: "*Bilmiyorum... Stanislavskiy'le sürekli tartışıyoruz. O benim piyesimin lirik bir dram olduğuna inanıyor. Bu doğru değil. Ben bir Fars, çok neşeli bir fars yazdım. Belki de Stanislavskiy haklıdır. Gözümün önünde oyunum değiştirildikçe gerçekten acı çekiyorum*" (Gitoviç, 1986, s. 605).

Rejisörlerin bu katı tavrı Çehov'u derinden etkiler. Özellikle Stanislavskiy'in inat etmesini bir türlü anlayamaz. Onu ikna edememesine çok şaşırır. Sanatçının ölümünden yıllar sonra bile Stanislavskiy'in bu iddiasını devam ettireceğini, "*Vişne Bahçesi*"ne dram demeye devam edeceğini bilmemektedir (Gromov,1993, s. 358). Çehov'un ölümünden yıllar sonra eşi Olga Knipper anılarında bu dönemi şöyle özetler: "*Diyebilirim ki, "Vişne Bahçesi" üzerinde çalışması çok zor ve acı vericiydi. Rejisörler ve yazar hiçbir zaman birbirleriyle anlaşmayı başaramadı*" (Saharova, 1990, s. 394).

Değişimin Kurbanı

Rejisör ve sanatçı arasındaki anlaşmazlıkların ilk nedeni yukarıda da vurguladığımız gibi ülkedeki tarihi ve sosyal yapıda başlayan farklılaşmadır. 1861 yılında köleliğin kalkmasıyla beraber Rusya’da büyük bir hareketlenme baş gösterir. Ülkede aristokrat kesim yavaş yavaş silinmeye, özgürlüğünü kazanmış kölelerin bir kısmı ise ticarete atılarak parlamaya başlamıştır. Aristokrat yaşamının sembolleri olan malikaneler önemsizleşmeye, daha mütevazı ve ucuz olan daçalar ise yaygınlaşmaya başlamıştır. Eserin sahnelendiği 1904 yılına gelindiğinde ise bu değişim iyiden iyeye belirginleşmiştir. Oyunun iskeletine bakıldığında da aslında bu hareketlilik net bir şekilde verilir. Vişne bahçesinin el değiştirmesi, ülkedeki değişimin sembolüdür. Ancak Çehov bu durumu asla kabul etmez. Onu için bu eser herhangi bir sembol içermez, sadece gözlemeleme yeteneğinin kağıtla buluşmasıdır. Asla siyasi veya kişisel bir amaç barındırmaz. Etrafında o yıllarda var olan insan tipleridir. Çehov için “Vişne Bahçesi”nin satılması önemli değildir. Ancak edebiyat çevrelerine göre bu eser Çehov’un diğer tiyatro eserlerinden farklı olarak yaşamdaki net değişimi açıkça gözler önüne serer (Süer, 1994: 160). Bu da sanatçı istesin ya da istemesin eserine farklı bir boyut kazandırmasına neden olur. Ayrıca eserin bu denli ses getirmesinin bir başka nedeni de seyircilerinin çoğunun Lopahin gibi yoktan var olmuş bir sınıfa mensup olmalarıdır. Artık tiyatro salonlarında azınlık onlar değil, aristokratlardır. Çehov uzmanı olarak anılan V. Yermilov (1904-1965) da “Anton Çehov” adlı kitabında bu durumu dile getirmekte ve seyirci tarafından bu denli sevilmesini gene aynı düşünceye bağlamaktadır. (Yermilov, 1949, s. 411) İlya Erenburg da “Çehov’u Yeniden Okurken” (Pereçitivaya Çehova, 1960) adlı kitabında, Yermilov’la örtüşen ifadeler kaleme alır ve hatta Çehov’un sadece bu eseri “Vişne Bahçesi”nde değil 1880’li ve 1890’lı yılların sonunda yazdığı bütün eserlerinde değişen düzenden söz ettiğini, ancak bunu tam bir realist olarak yaptığını ve bu nedenle okuyucu tarafından son dönem eserinin daha çok sevildiğini savunur (Erenburg, 1960, s. 8).

Çehov’un çok tartışılan eseri “Vişne Bahçesi” özellikle yukarıda da değindiğimiz gibi seyirciyle buluştuğu an Rusya’nın her yerinde çok ses getirmeyi başarır. Stanislavskiy anılarında, bu eseri okuduğu anda Çehov’u bir dahi olarak değerlendirdiğini ve değişimin ilk kıvılcımlarını edebiyata katan yazar olduğunu düşündüğünü yazmıştır. Sanatçı onun için değişimi ilk sezen, devrimi ilk hisseden kişidir (Sosnitskaya, 1955, s. 30-31). Ama ne yazık ki Stanislavskiy’in Çehov hakkındaki bu düşüncesi kısa sürede değişir.

Çehov sanat hayatı boyunca bir yazarın hiçbir şekilde okurunu yönlendirme hakkı olmadığını savunmuş, eserlerinde hiçbir şekilde ne konusu ne de kahramanı hakkında fikir beyan etmeyi sevmemiştir. Çehov için Ranevskaya'nın sosyal konumu değil, onun cehaleti, kendisini kullanan bir erkeğin peşinden her şeyi geride bırakıp gidecek kadar saf bir kadın olması daha ön plandadır. En önemli ayrıntılardan biri de evinin satıldığı gün Ranevskaya'nın parti vermeyi planlamasıdır. Aslında oyunda kimse değişen düzenden rahatsız değildir ve hüznün havası yoktur. Herkes günlük akışa kapılıp gitmiştir. Belki de eserde tek hüznü uyandıracak kişi sadık köle Firs'tir. Firs kölelik kalkmasına rağmen sahibinden kopamamıştır. Köleliğin kalkmasını bir felaket olarak görmektedir. Sadakatının yanı sıra en net özelliği çok yaşlı ve cahil oluşudur. Ancak tüm bu sadakatine rağmen sahibi tarafından hastanede tek başına ölüme bırakılır. Firs, evin satılışına sahiplerinden çok üzülmüş, bu nedenle de hastalanmış ve hastaneye kaldırılmıştır. Ranevskaya ve ailesi ise onun öldüğünü düşünüp durumuna ilgi göstermeden bırakıp giderler. Son sahnede Firs eve hastaneden döner ve herkesin gittiğini fark eder. Kendisini geride bırakmalarına değil de beyinin ince palto giyip üşüteceğine üzülür. O, özgürlüğünü kazanmasına rağmen köleliğin ruhuna işlediği ve bundan kolay kolay vazgeçemeyen sıradan bir Rus köylüsüdür.

Kaçınılmaz Son

Çehov'un tüm çabalarına rağmen 17 Ocak 1904 günü oyunun sahnelenme zamanı gelmiştir. Seyirciler, rejisörlerden ve oyuncularından daha heyecanlı bir şekilde oyunu izlemek istemektedirler. Çehov ise Moskova'da olmasına rağmen oyununu izlemeye gelmez. Rejisörleri protesto etmektedir. Prömiyer ilk perdeden büyük bir sevinç yaratır. Herkes ayaktadır ve Çehov'u sahneye çağırırlar. Stanislavskiy başarıları karşısında mest olmuştur. Çehov'a izleyiciye saygı nedeniyle tiyatroya gelmesini söyleyen bir pusula gönderir. Çehov izleyicilerinin hatırına üçüncü perdede tiyatroya gider. Sahneye çıktığında hem hastalığı hem de komedisinin yok edilmesinin etkisiyle yarı ölü vaziyettedir (Kuziçeva, 2010, s. 503). Yapacağı konuşma yazar ve hayranları için bir jübile olacaktır. Çehov son kez edebiyat için sanatseverlerin karşısında konuşur.

"Vişne Bahçesi"nin elde ettiği başarı sanatçının yüzünü güldürmez. Ertesi günkü gösterim hakkında kısaca şunları der: "*Dün piyesim oynandı, bu nedenle ruh halim pek de iyi değil. Nereye olursa kaçıp gitmek istiyorum*" (Kuziçeva, 2010, s. 505). Çehov bu açıklamanın ardından hemen Yalta'ya geri döner. Döner dönmez de arkadaşı Ye. Karpov'a şunları yazar:

Bu benim Vişne Bahçem mi? Bunlar benim tiplerim mi?.. İki- üç oyuncu dışında- bütün bunlar benim değil... Ben hayatı tasvir ediyorum... Bu ise gri basit bir hayat... ama sıkıntılı bir sızlanma değil???... Beni kâh bir sulu gözlü, kâh sadece sıkıcı bir yazar yapıyorlar (Özkaya, 1991, s. 260-261).

Ancak oyunun prömiyerinin ardından Çehov'un eserini izleyen edebiyat eleştirmenlerinin hemen hemen hepsi sanatçıdan çok farklı düşünmektedirler. Yalta'ya oyununun başarısı hakkında sürekli telgraflar gelir. Bu telgraflar arasında Çehov'u çok derinden etkileyen iki olay olur. Birincisi oyununun ikinci rejisörü Nemiroviç-Dançenko'nun kendisine gönderdiği ve sınırı aşan bir telgraftır. 2 Nisan 1904 günü Nemiroviç-Dançenko, Yalta'ya şu telgrafi çeker:

Bunca zamandır tiyatroyla uğraşırım, bugünkü gibi izleyicinin dram, tür, psikolojik gelgit gibi ufak detaylara tepki verdiğini hatırlamıyorum. Oyunun sakinliği, netliği ve yeteneği muhteşemdi. Diğer oyunlarının içinde hayranlık uyandırma yönünden en iyisiydi. Bu başarı yazarın mı yoksa tiyatronun mu? Karar veremedim... (Gromov, 1993, s. 358).

Çehov'un daha Nemiroviç-Dançenko'ya öfkesi geçmeden en eski dostlarından, onu ve sanat tarzını çok iyi tanıyan, kendisi de bir aristokrat olan ve aynı zamanda Rusya'nın önde gelen dergilerinden "Novoye Vremya"nın sahibi olan A.S. Suvorin'in (1834-1912) yorumunu bildiren telgraf tekrardan hayal kırıklığına uğratar. Suvorin, Çehov'un eserini bir dram olarak değerlendirir ve oyunu izler izlemez dergisinde oyun hakkında şunları yazar:

Her şey günden güne aynı, dün nasılsa bugün de öyle. Doğadan zevk aldıklarını, duygulara döktüklerini, en sevdikleri kelimeleri tekrarladıklarını, içtiklerini, dans ettiklerinin söylüyorlar. Tabiri caizse fırtına başladığında, bir volkanın ağzında, kendilerini kanyakla şişiriyorlar... Entelektüel sınıf güzel sözler söyleyip, yeni bir yaşama davet ediyor ancak onların da kaliteli ayakkabıları yok... Önemli bir değeri yok ediliyor, belki de tarihsel bir zorunlulukla yok ediliyor. Bunların hepsi Rusya yaşamının trajedisi, asla bir komedi veya eğlence değil (Gromov, 1993, s. 358).

Çehov, oyunun komedi olduğuna dair edebiyat çevrelerinden çok az kişinin desteğini alacaktır. Sanatçının düşüncesine destek veren nadir kişilerden biri de ünlü yönetmen V. E. Meyerhold'tur (1874- 1940). Meyerhold oyunu izledikten sonra

tiyatro oyuncularının sanatçının dehasını mahvettiğini söyler (Kuziçeva, 2010, s. 502). Meyerhold Çehov'a oyunu için şu örnekleri verir:

Piyesiniz Çaykovskiy'in senfonisi kadar soyut. Ve rejisör her şeyden önce onu işitmek zorunda. Üçüncü perdede sahnede aptalca "taşlama" var, bu "taşlama" duyulmalı. İnsanların beklemediği o korkulan şey duyulur; 'Vişne bahçesi satıldı'. Dans ediyorlar, "Satıldı". Dans ediyorlar. Ve sonuna kadar böyle devam ediyor... (Gromov, 1993, s. 359).

Meyerhold'un da dediği gibi, ansiklopedilere geçecek kadar güzel ve ünlenmiş bir bahçenin kaybı sahiplerinde keder uyandırmaz. Ellerinden alınan mazilerine kederle bakmazlar. Bu durum eserde dram ve komedinin iç içe geçmişliğini açıkça göstermektedir. Konu olarak dramatik, işleniş olarak komik bir yapısı vardır. Bu yönüyle de eser bazı otoriterler tarafından absürt tiyatronun örneklerinden sayılmaktadır.¹

Çehov'un oyununun türü uğruna mücadelesi, ülkesinde duyulmadığı gibi ülkesinin sınırlarını aşip dünyaya yayılırken de duyulmayacaktır. "Vişne Bahçesi" ilk olarak 1912 yılında Almancaya çevrilir ve Berlin Halk Tiyatrosu tarafından dram olarak sahnelenir. Büyük bir başarı elde eder (Sedegov, 1960, s. 294). Almanya'yı birçok dünya ülkesi takip eder. Türk seyirci ise ilk olarak Çehov'un "Vişne Bahçesi"yle 1986 yılında tanışma fırsatı bulur. Oyun ülkemizde de dram olarak sahnelenmiş ve Türk tiyatro eleştirmenlerine göre bu oyun, ortak benzerliklerden dolayı en iyi Türk seyirci tarafından anlaşılmıştır (Olca, 2007, s. 228). 1904 yılında oyun sahnelenmeden önce Çehov'a Fransızcaya çevrilip, orada sahnelenmesi de teklif edilir. Ancak sanatçı oyununun hiçbir zaman dünya dillerine çevrilmesini istemez. "Vişne Bahçesi"nin Fransızcaya çevrilmesini anlamsız bulur ve şöyle der; "Lopahin'den Fransız ne anlasın..." (Troyat, 2016, s. 407).

Sonuç

Çehov sanat hayatı boyunca kaleme aldığı tüm piyeslerini komedi olarak tasarlamış, oyunları sahneleyen rejisörler tarafından ise bu eserler hep dram olarak yorumlanmıştır. 1887 yılında ilk defa sahnelenen piyesi "İvanov"la başlayan bu tür tartışması "Vişne Bahçesi"ne kadar uzanır. Çehov tiyatroya ilk adım attığında çok sert eleştiriler alır. Kısa öyküdeki başarısını bu alanda o yıllarda ne yazık ki

¹ Behramoğlu, A. (2005). Çehov Tiyatrosunda Modernist Ögeler. A. Behramoğlu vd. (Yay. Haz.). *Uluslararası Çehov Sempozyumu: "Çehov'dan Sonraki Yüzyıl"* içinde (s. 93-100). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

yakalayamaz. Ancak içinde bir yerlerde onu piyes yazmaya itip duran dürtüyü de durdurmayı başaramaz. Her defasında pişman olur ancak yeniden dener. 1897 yılında başyapıtlarından biri olarak görülen “Martı” (Çayka) ilk sahnelendiğinde oyunun başarısızlığından utanarak gizlice tiyatroyu terk eden (Troyat, 2016, s. 249). Çehov’u bu durum bile durduramayacaktır. İçinde öykü yazarlığından farklı bir aşk vardır. “*Tiyatroyu bakkalların elinden kurtarmak gerek...*” (Çehov, 1976, s. 56.) dese de her defasında yeniden bir oyun yazar. Çehov’un yukarıda da belirttiğimiz gibi bütün oyunları komedi olarak yazılmış, dram olarak sahnelenmiştir. Günümüzde de hala dram olarak sahnelenmeye devam etmektedir. Çehov gençlik yıllarında bu durumdan asla rahatsız olmaz. Rejisörlerin deneyimli ellerine oyunlarını teslim eder. Ancak “Vişne Bahçesi”nde bu sakinliğini koruyamaz. Bir doktor olarak hastalığının artık ne denli kötüleştiğinin kendisi de farkındadır. Bu ruh halinin etkisiyle son gücüyle eseri için mücadele eder. Bu eserin neden bir dram olarak görüldüğünü bir türlü anlayamaz. Çehov’un görmezden geldiği kendisidir. Çocukluğundan beri içinde çağlayıp duran muzip yanı, eserlerini okurken ki ses tonundaki iniş çıkışlar, el ve yüz mimikleri aslında eseri komedi yapan unsurlardır. Bu nedendir ki Çehov eserini dostlarına okuduğunda insanlar bu eseri komedi diye değerlendirmiştir. Ancak rejisörler de Çehov’un bu doğuştan gelen yeteneğinden farklı olarak değişen Rusya’nın eski yüzüne karşı yepyeni bir oluşum dikkatlerini çekmektedir. Bu değişim de kesinlikle gülünecek bir şey yoktur. Yok olan Rusya’yı kederle anlatmak gerektiğini düşünürler. Sanat hayatı boyunca siyasetten hep uzak duran sanatçı için bu durumun önemli olmadığı kanısındayız. Hep insan odaklı ve insanların komik yanlarını ön plana çıkartmak isteyen Çehov için burada da varını yoğunu kaybetmiş Ranevskaya’nın kederi değil, evinin satıldığı gün parti vermeyi düşünmesi daha önemlidir. Tıpkı babasının bakkal dükkânında çalıştığı yıllarda gözlemlediği sarhoş insanların dertlerini dinlerken, onların gülünç yanlarının daha çok dikkatini çektiği gibi. Çehov’un “Vişne Bahçesi” oyununun komedi mi dram mı olduğu sorusunun yanıtını, belki onun gibi mizah yazarı olan Nadejda Teffi’nin “Fıkralar anlatılırken komiktir. Yaşanırken ise trajik.” (Sedih, 1979, s. 86) sözünde bulmak mümkündür.

Kaynakça

Çehov, A. (1976). *Polnoye sobraniye soçineniy i pisem v 30 tomah: Pismo v 12 tomah*. Tom III. Moskva: İzd. Nauka.

Erenburg, İ. (1960). *Pereçitivaya Çehova*. Moskva: Hudojestvennaya literatura.

- Gitoviç, N. İ. (1986). *A. P. Çehov v vospominaniyah sovremennikov*. Moskva: Hudojestvennaya literatura.
- Gromov, M. *Çehov*. Moskva: Molodaya gvardiya.
- Kuziçeva, A. P. (2010). *Çehov. Jizn "otdelnogo çeloveka"*. Moskva: Molodaya gvardiya.
- Olçay, T. (2007). İbsen ve Çehov Tiyatrosunda Komik ve Trajik, *Tiyatro Araştırmaları Dergisi*, 23, 73-88.
- Özkaya, T. (1991). A.P. Çehov'un Oyunlarında Üslup Özellikleri, *Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi*, C. 35(1), 253-262.
- Parer, Ö. (2005). Vişne Bahçesi'nde Yapı Çözümlemesi. A. Behramoğlu vd. (Yay. haz.). *Uluslararası Çehov Sempozyumu: "Çehov'dan Sonraki Yüzyıl"* içinde (s. 191-201). İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Saharova, Y. M. (1990). *Vokrug Çehova*. Moskva: İzd. Pravda.
- Sedegov, V. D. (1960). *A. P. Çehov: Sbornik statey i materialov*, Tom II. V. D. Sedegov (ed.). Rostov: Rostovskoye knijnoye izd.
- Sedih, A. (1979). *Dalekie, blizkie*. New York: İzd. "Novogo ruskkogo slova".
- Sosnitskaya M. D. (1955). *"İoniç" i "Vişnyoviy sad" A. P Çehova*. Moskva: Uçpedgiz.
- Süer, A. (1994). *XIX. Yüzyıl Rus Edebiyatı Üzerine Yazılar*. İstanbul: Evrensel Basım Yayım.
- Troyat, H. (2016). *Çehov: Rusya'nın En Büyük Oyun ve Kısa Hikâye Yazarı* (V. Günyol, Çev.). İstanbul: Alfa.
- Yermilov, V. (1949). *Anton Pavloviç Çehov: 1840-1904*. Moskva: Molodaya gvardiya.

Summary

Anton Pavloviç Chekhov (1860-1904), who succeeded in making a name not only in Russian literature but also in world literature, is one of the rare artists who managed to create a eole in both storytelling and theater. Çehov, who stands out with his short and concise writing with storytelling, worked longer in the field of theater, unlike storytelling. It is not known how many stories the artist wrote in his art life for twenty-five years (which is calculated after Chekhov officially published his first work in Strekoza magazine in 1880, actually, the artist started to write at the age of a child). What is known is enough to be an example of a superior success for an artist. Chekhov's theater works are fifteen, unlike his stories. Considering the speed of writing the work, it is noteworthy that the artist wrote so little play. However, the biggest reason for this is that the artist, who is a complete theater lover, did not dare to write in this field. Especially the failure of the plays he wrote in his early periods, breaks his enthusiasm. In his maturity period, he started to write more confidently. The plays he wrote at that time continue to be staged all over the world, even though centuries have passed.

For Chekhov, all his plays are of particular importance. However, the most affecting of Chekhov is his work called "The Cherry Orchard", which he wrote with great difficulty in his last years. "The Cherry Orchard" causes the artist to engage in a great struggle with literature, art and even with his friends. The work creates a great confusion in terms of style. Chekhov went even further to a comedy and wrote a farce as he called it. However, he cannot impose this on the literary critics and the directors of the play. His comedy suddenly gains a political identity and begins to symbolize Russia of recent times. Even further, it is seen as the first signal of an impending revolution.

Chekhov is in great shock. He is very uncomfortable that his work is suddenly changed in front of his eyes and gains a different meaning. The artist, who has to stay in Yalta due to his illness, is curious about what happened in Moscow. He regrets that he sent this work, which he wrote under difficult conditions due to his illness, to Moscow to the directors K. S. Stanislavski and V.I. Nemirovich-Danchenko, whom he agreed to stage the play. Letters from both the directors and his wife, Olga Knipper, who played the lead role of the play, deeply upset the lonely and angry artist in Yalta. The play's caste is created and a poster is printed without getting his own opinion. Even before the play was staged, a summary of the play was published in the column of N. E. Efros, the theater critic of the magazine "Novosti dnya", one of the most important newspapers of Russia. The summary has nothing to do with the work. Due to all these negativities, he goes to Moscow to save his work, ignoring his serious illness and the advice of his doctor. When he goes, he sees that the character of the work is also differentiated besides the change in its genre. While writing his work, Chekhov sees the chamber maid Charlotta Ivanovna and the new landlord Yermolay Alekseyevich Lopahin as the most important names. In fact, he thinks that not playing these names well will decrease the value of his work. But when he comes to Moscow, he sees that the lead role was given to the owner of the Cherry Orchard, Lubov Andreyevna Ranevskaya. The most painful thing is that the ridiculousness of the people, who are the most basic characteristics of the artist's comedy, with the sound of their speech during their conversations and the way the words are used, is transformed into grief or even tears.

While writing the characters of the play, Chekhov designs them in a ridiculous way. For example, Ranevskaya's speeches are irrational, irrelevant to the topics spoken, only about daily life and love. She is a stolid that she even thinks of throwing a party on the day her last land is sold. This is what makes it ridiculous. However, in the game, Ranevskaya is played differently. The directors wanted it that way. To prove that Chekhov's work is a comedy, he reads his play to his friends, despite the filmmakers. He reads the funny aspects of his people by emphasizing the sound of words. Although those who listened to the work through the mouth of the artist admit it was a comedy, when the play was staged on January 17, 1904, almost all Russia, including them, accepted it as a drama. Chekhov has given up the struggle for his work now. In fact, this renunciation is such a transition that it does not go to the premiere of his work, which he wrote despite many difficulties, which became even more sick while fighting for him. Stanislavski sends Chekhov a compass, asking him to come to watch the play, which was highly acclaimed from the first act, only out of respect for the audience. The artist only comes to the theater for the audience on the third act. He is barely standing, almost half-dead. This moment is Chekhov's last meeting with his audience.

The most important reason why we chose to explain this process in this study is that Chekhov's approach to his latest work "The Cherry Orchard" is different from his other works. All the theater works written by the artist were written as comedy, but played as drama on the stage. Chekhov watched none of them without a sound. However, he fought until the last drop of his breath in the Cherry Orchard. But unfortunately, this play was not understood by theater actors just like another comedy "Ivanov" staged in 1887 and it gained a different dimension.